Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

21. studenoga 2024.*

„Žalba – Zajednička trgovinska politika – Mjere kojima se Europskoj uniji osigurava ostvarivanje prava koje ima prema međunarodnim trgovinskim pravilima – Uredba (EU) br. 654/2014 – Provedbena uredba (EU) 2018/886 – Carinska unija – Uredba (EU) br. 952/2013 – Carinski zakonik Unije – Odluke o obvezujućim informacijama o podrijetlu (OIP) koje su donijela nacionalna carinska tijela – Delegirana uredba (EU) 2015/2446 – Utvrđivanje nepovlaštenog podrijetla određenih motocikala koje proizvodi društvo Harley-Davidson – Pojam ‚prerada ili obrada koje nisu gospodarski opravdane' – Provedbena odluka Europske komisije o opozivu odluka u području OIP-a – Delegiranje ovlasti – Legitimna očekivanja – Pravo na dobru upravu – Pravo na saslušanje"

U predmetu C-297/23 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 11. svibnja 2023.,

Harley-Davidson Europe Ltd, sa sjedištem u Oxfordu (Ujedinjena Kraljevina),

Neovia Logistics Services International NV, sa sjedištem u Vilvordeu (Belgija),

koje zastupa E. Righini, *avvocato*, i S. Völcker, *Rechtsanwalt*,

tužitelji,

a druga stranka u postupku je:

Europska komisija, koju zastupaju F. Clotuche-Duvieusart, M. Kocjan i F. Moro, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu predsjednika četvrtog vijeća, C. Lycourgos (izvjestitelj), predsjednik trećeg vijeća, S. Rodin, N. Jääskinen i O. Spineanu-Matei, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 30. svibnja 2024.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom žalbom društva Harley-Davidson Europe Ltd i Neovia Logistics Services International NV zahtijevaju ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 1. ožujka 2023., Harley-Davidson Europe i Neovia Logistics Services International/Komisija (T-324/21, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2023:101), kojom je taj sud odbio njihovu tužbu za poništenje Provedbene odluke Komisije (EU) 2021/563 od 31. ožujka 2021. o valjanosti određenih odluka o obvezujućim informacijama o podrijetlu (SL 2021., L 119, str. 117., u daljnjem tekstu: sporna odluka), upućene Kraljevini Belgiji.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

2 Članak 2. Sporazuma o pravilima o podrijetlu (SL 1994., L 336, str. 144.), koji se nalazi u Prilogu 1.A Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO) (SL 1994., L 336, str. 3.), određuje:

„Do završetka programa rada za usklađivanje pravila o podrijetlu [...] članovi osiguravaju sljedeće:

[...]

(b) neovisno o mjeri ili instrumentu trgovinske politike s kojima će biti povezane, njihova pravila o podrijetlu neće se koristiti kao instrumenti kojima se izravno ili neizravno podupire postizanje trgovinskih ciljeva;

(c) pravila o podrijetlu neće sama po sebi stvarati učinke ograničavanja, narušavanja ili isključivanja međunarodne trgovine. Njima se ne nameću neopravdano strogi zahtjevi niti se kao preduvjet za utvrđivanje zemlje podrijetla zahtijeva ispunjavanje određenog uvjeta koji nije povezan s proizvodnjom ili obradom. Međutim, troškovi koji nisu izravno povezani s proizvodnjom ili obradom mogu se uzeti u obzir za potrebe primjene kriterija postotka *ad valorem* [...];

[...]”

Pravo Unije

Propisi u području carine

– *Carinski zakonik Zajednice*

3 Člankom 25. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1992., L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., t. 110.; u daljnjem tekstu: Carinski zakonik Zajednice) propisuje se:

„Svaka prerada ili obrada za koju se utvrdi ili u vezi s kojom utvrđene činjenice potvrđuju pretpostavku da je njezin jedini cilj bio izbjeći primjenu propisa koji se u [Europskoj] Zajednici primjenjuju na robu iz određenih zemalja, neće se ni u kojemu slučaju smatrati dostatnom da bi tako proizvedena roba stekla podrijetlo zemlje gdje je prerada ili obrada provedena [...].”

– *Carinski zakonik Unije*

4 Uvodne izjave 9. i 55. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL 2013., L 269, str. 1., u daljnjem tekstu: Carinski zakonik Unije) propisuje:

„9. [Europska] Unija se temelji na carinskoj uniji. Preporučljivo je, u interesu i gospodarskih subjekata i carinskih tijela u Uniji, prikupiti važeće carinsko zakonodavstvo u jedan zakonik. Temeljeći se na ideji unutarnjeg tržišta, taj bi se zakonik trebao sastojati od općih pravila i postupaka koji osiguravaju primjenu tarifa i drugih mjera zajedničke politike koje su uvedene na razini Unije za trgovinu robom između Unije i zemalja ili područja izvan carinskog područja Unije, uzimajući u obzir zahtjeve tih zajedničkih politika. [...]

[...]

55. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u članku 5. [UEU-a], potrebno je i primjereno da se za postizanje temeljnih ciljeva omogućavanja učinkovitog funkcioniranja carinske unije i provođenja zajedničke trgovinske politike utvrde opća pravila i postupci koji se primjenjuju na robu unesenu na carinsko područje Unije ili iznesenu iz njega. [...]”

5 Članak 33. tog zakonika određuje:

„1. Carinska tijela, na zahtjev, donose odluke koje se odnose na obvezujuće tarifne informacije ili odluke koje se odnose na obvezujuće informacije o podrijetlu (u daljnjem tekstu: odluke o OIP-u) [...].

[...]

3. Odluke o OIP-u [...] valjane su u razdoblju od tri godine od dana od kojeg odluka proizvodi učinke.

[...]”.

6 U skladu s člankom 34. stavkom 11. navedenog zakonika:

„[Europska] Komisija može donijeti odluke kojima od države članice zahtijeva opoziv odluka o [...] OIP-u kako bi osigurala ispravno i ujednačeno razvrstavanje u Carinsku tarifu ili utvrđivanje podrijetla robe.”

7 Članak 59. tog zakonika određuje:

„Članci 60. i 61. utvrđuju pravila za određivanje nepovlaštenog podrijetla robe u svrhu primjene sljedećeg:

(a) zajedničke carinske tarife [...] ;

(b) mjera, osim tarifnih mjera, koje se utvrđuju odredbama Unije i koje uređuju određena područja koja se odnose na trgovinu robom;

(c) drugih mjera Unije koje se odnose na podrijetlo robe.”

8 Člankom 60. Carinskog zakonika Unije predviđa se:

„1. Roba koja je u cijelosti dobivena u jednoj zemlji ili području smatra se robom koja ima podrijetlo iz te zemlje ili tog područja.

2. Roba čija proizvodnja uključuje više od jedne zemlje ili područja smatra se robom koja potječe iz zemlje ili područja gdje je obavljena posljednja značajna, gospodarski opravdana obrada ili prerada, u poduzeću opremljenom za taj postupak, što rezultira izradom novog proizvoda ili predstavlja značajan stupanj izrade.”

9 U članku 62. tog zakonika navodi se:

„Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte [...], kojima se utvrđuju pravila sukladno kojima se roba, čije je određivanje nepovlaštenog podrijetla potrebno za primjenu mjera Unije iz članka 59., smatra u cijelosti dobivena u jednoj zemlji ili području ili da je na njoj napravljena posljednja značajna, gospodarski opravdana obrada ili prerada, u poduzeću opremljenom za taj postupak, što rezultira izradom novog proizvoda ili predstavlja značajan stupanj izrade u zemlji ili području, u skladu s člankom 60.”

– *Delegirana uredba (EU) 2015/2446*

10 U skladu s uvodnom izjavom 21. Delegirane uredbe (EU) 2015/2446 od 28. srpnja 2015. o dopuni Uredbe (EU) 952/2013 o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (SL 2015., L 343, str. 1.):

„Kako bi se spriječile manipulacije podrijetlom uvezene robe s ciljem izbjegavanja primjene mjera trgovinske politike, posljednja bitna prerada ili obrada ne bi se u nekim slučajevima trebala smatrati gospodarski opravdanom.”

11 Članak 33. Delegirane uredbe 2015/2446, naslovljen „Isporuka ili prerada koje nisu gospodarski opravdane (članak 60. stavak 2. [Carinskog zakonika Unije]”, glasio je kako slijedi:

„Smatra se da prerada ili obrada koje se obavljaju u drugoj zemlji ili teritoriju nisu gospodarski opravdane ako se na temelju dostupnih činjenica utvrdi da se tom radnjom namjeravala izbjeći primjena mjera iz članka 59. [Carinskog zakonika unije].

[...]

Za robu koja nije obuhvaćena Prilogom 22-01, ako se posljednja obrada ili prerada ne smatraju gospodarski opravdanima, smatra se da je na robi obavljena posljednja bitna, gospodarski opravdana prerada ili obrada, što rezultira izradom novog proizvoda ili čini bitan stupanj izrade, u zemlji ili teritoriju iz kojeg potječe najveći dio materijala, kako je utvrđeno na temelju vrijednosti materijala.”

Propisi o zajedničkoj trgovinskoj politici

– *Uredba (EU) br. 654/2014*

12 Članak 3. Uredbe (EU) br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o ostvarivanju prava Unije na primjenu i provedbu međunarodnih trgovinskih pravila i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 3286/94 o utvrđivanju postupaka Zajednice u području zajedničke trgovinske politike kako bi se osiguralo ostvarivanje prava Zajednice prema međunarodnim trgovinskim pravilima, posebno onima utvrđenima pod okriljem Svjetske trgovinske organizacije (SL 2014., L 189, str. 50.) određuje:

„Ova se Uredba primjenjuje na:

[...]

(c) u svrhu ponovnog postizanja ravnoteže koncesija ili drugih obveza za koje pravna osnova može biti, na temelju članka 8. Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama ili na temelju odredaba o zaštitnim mjerama koje su uključene u druge međunarodne trgovinske sporazume, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume, primjena zaštitne mjere od strane treće zemlje;

[...]”

13 Člankom 4. te Uredbe br. 654/2014 predviđa se:

„1. Ako je potrebno djelovati kako bi se zaštitili interesi Unije u slučajevima iz članka 3., Komisija donosi provedbene akte kojima se određuju odgovarajuće mjere trgovinske politike. [...]

2. Provedbeni akti doneseni u skladu sa stavkom 1. moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

[...]

(c) u slučaju ponovnog postizanja ravnoteže koncesija ili drugih obveza prema odredbama o zaštitnim mjerama u međunarodnim trgovinskim sporazumima, djelovanje Unije mora u bitnom biti istovjetno opsegu koncesija ili drugih obveza pogođenih zaštitnom mjerom, u skladu s uvjetima Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama WTO-a ili odredbama o zaštitnim mjerama u drugim međunarodnim trgovinskim sporazumima, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume prema kojima se zaštitna mjera primjenjuje;

[...]”.

– *Provedbena uredba (EU) 2018/724*

14 Člankom 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2018/724 od 16. svibnja 2018. o određenim mjerama trgovinske politike u pogledu određenih proizvoda s podrijetlom iz Sjedinjenih Američkih Država (SL 2018., L 122, str. 14.) glasi kako slijedi:

„Komisija odmah, a najkasnije do 18. svibnja 2018., Vijeću WTO-a za trgovinu robom upućuje pisanu obavijest da, ako se Vijeće za trgovinu robom ne usprotivi, Unija od 20. lipnja 2018. suspendira primjenu koncesija za uvozne carine na temelju Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) iz 1994. na trgovinu Sjedinjenih Država, za proizvode navedene u Prilogu I. i Prilogu II., kako bi omogućila primjenu dodatnih carina na uvoz tih proizvoda s podrijetlom iz Sjedinjenih Država”.

– *Provedbena uredba (EU) 2018/886*

15 U skladu s člankom 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2018/886 od 20. lipnja 2018. o određenim mjerama trgovinske politike za određene proizvode podrijetlom iz Sjedinjenih Američkih Država i o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2018/724 (SL 2018., L 158, str. 5.) Unija primjenjuje dodatne carine na uvoz u Uniju određenih proizvoda podrijetlom iz Sjedinjenih Američkih Država, uključujući motocikle s klipnim motorom obujma cilindara većeg od 800 cm^3. Iz članka 2. Uredbe 2018/886 proizlazi da se na te proizvode, uz konvencionalnu stopu carine od 6 %, primjenjuju dodatne carine od 25 % u prvom koraku od 22. lipnja 2018., a zatim druge dodatne carine po stopi od 25 % u drugoj fazi najkasnije od 1. lipnja 2021.

Okolnosti spora

16 Okolnosti spora izložene su u točkama 20. do 38. pobijane presude. Za potrebe ovog postupka mogu se sažeti kako slijedi.

17 Vlada Sjedinjenih Američkih Država u lipnju 2018. uvela je dodatne carine od 25 % na uvoz čelika odnosno 10 % na uvoz aluminija podrijetlom iz Unije s ciljem poticanja i povećanja nacionalne proizvodnje tih proizvoda. Kao odgovor na uvođenje tih dodatnih carina Komisija je donijela Provedbenu uredbu 2018/886 kojom se predviđa primjena dodatnih carina na uvoz određenih proizvoda podrijetlom iz Sjedinjenih Američkih Država, uključujući motocikle s klipnim motorom obujma cilindara većeg od 800 cm^3.

18 Društvo Harley-Davidson Inc., američko poduzeće specijalizirano za proizvodnju motocikala, primilo je na znanje te dodatne carine nakon objave te provedbene uredbe u *Službenom listu Europske unije*.

19 Društvo Harley-Davidson podnijelo je 25. lipnja 2018. Securities and Exchange Commissionu (Komisija za vrijednosne papire, Sjedinjene Američke Države) izvješće na obrascu nazvanom „Form 8-K Current Report” (u daljnjem tekstu: obrazac 8-K), namijenjen informiranju njegovih dioničara o primjeni dodatnih carina koje je Unija donijela Provedbenom uredbom 2018/886, kao i o njihovim posljedicama na njegovo poslovanje.

20 U obrascu 8-K društvo Harley-Davidson osobito je navelo sljedeće:

„Europska unija uvela je carine na razne proizvode proizvedene u Sjedinjenim Američkim Državama, među kojima su motocikli Harley-Davidson. Te su carine, koje su stupile na snagu 22. lipnja 2018., nametnute kao odgovor na carine koje su Sjedinjene Američke Države nametnule na čelik i aluminij izvezen iz [Unije] u Sjedinjene Američke Države.

Slijedom toga, carine [Unije] na motocikle Harley-Davidson izvezene iz Sjedinjenih Američkih Država narasle su sa 6 % na 31 %. Društvo Harley-Davidson smatra da će te carine izazvati dodatni trošak od oko 2200 [dolara po motociklu izvezenom iz Sjedinjenih Američkih Država u [Uniju].

[...]

Kako bi dugoročno riješilo značajan trošak tog carinskog opterećenja, društvo Harley-Davidson provest će plan za premještanje proizvodnje motocikala namijenjenih [Uniji] iz Sjedinjenih Američkih Država u svoje međunarodne proizvodne pogone kako bi izbjeglo porezno opterećenje. Društvo Harley-Davidson predviđa da će povećanje proizvodnje u međunarodnim tvornicama zahtijevati dodatna ulaganja i da bi moglo potrajati najmanje 9 do 18 mjeseci prije nego što se to u potpunosti postigne.”

21 Nakon objave obrasca 8-K, društvo Harley-Davidson izabralo je svoju tvornicu na Tajlandu kao mjesto proizvodnje određenih svojih motocikala namijenjenih tržištu Unije.

22 Društvo Harley-Davidson željelo je dobiti jamstva u pogledu utvrđivanja zemlje podrijetla tih motocikala. Tako su društvo Harley-Davidson i društvo Neovia Logistics Services International, posrednik koji pruža usluge logističkog savjetovanja društvu Harley-Davidson u vezi s njegovim uvozom motocikala u Uniju preko Belgije, zajedno podnijeli 25. siječnja 2019. prva dva službena zahtjeva za donošenje odluka o OIP-u, u vezi s dvjema vrstama motocikala belgijskim carinskim tijelima. Druga tri zahtjeva za donošenje odluka o OIP-u, koja se odnose na druge tri vrste motocikala, podnesena su naknadno.

23 Belgijska su tijela 31. siječnja 2019. sudjelovala na sastanku s Komisijom u vezi s prvim dvama zahtjevima za odluke o OIP-u. Nakon tog sastanka Komisija je donijela neformalno mišljenje prema kojem, zbog informacija navedenih u obrascu 8-K, možda nije ispunjen kriterij ekonomskog opravdanja u smislu članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446. Unatoč zahtjevima belgijskih tijela, Komisija, međutim, nikada nije donijela formalno mišljenje o primjenjivosti te odredbe na činjenice u ovom slučaju.

24 Belgijska carinska tijela donijela su 24. lipnja 2019., na temelju članka 33. stavka 1. Carinskog zakonika Unije, dvije odluke o OIP-u kojima su priznala i potvrdila da su dvije vrste motocikala iz prva dva zahtjeva za odluke o OIP-u, navedene u točki 22. ove presude, podrijetlom iz Tajlanda.

Druga tri zahtjeva za donošenje odluka o OIP-u, također navedena u točki 22. ove presude, naknadno su na isti način obradila tijela. Navedena tijela dostavila su Komisiji prve dvije odluke o OIP-u 21. kolovoza 2019.

25 Komisija je 5. listopada 2020. obavijestila belgijska tijela o svojoj namjeri da od njih zatraži opoziv prvih dviju odluka o OIP-u. Dana 13. studenoga 2020. belgijska tijela odgovorila su Komisiji da se protive takvom zahtjevu za opoziv. Komisija je 23. prosinca 2020. pokrenula službeni postupak za donošenje pobijane odluke.

26 Komisija je 5. ožujka 2021. podnijela nacrt sporne odluke svim nacionalnim delegacijama Odbora za carinski zakonik Unije, odjel „Podrijetlo", u okviru pisanog savjetodavnog postupka. Četiri države članice poslale su primjedbe na nacrt sporne odluke te su se usprotivile mišljenju koje je Komisija izrazila u tom nacrtu. Komisija je 29. ožujka 2021. uputila sažetu bilješku Odboru za carinski zakonik Unije, odjelu „Podrijetlo", u kojem je navela da su 23 države članice koje nisu zauzele stajalište prešutno izrazile svoju suglasnost s nacrtom sporne odluke.

27 Komisija je 31. ožujka 2021. donijela spornu odluku, koju je dostavila Kraljevini Belgiji 6. travnja 2021. i koja je sljedećeg dana objavljena u *Službenom listu Europske unije*, zahtijevajući od belgijskih tijela da opozovu prve dvije odluke o OIP-u.

28 U uvodnoj izjavi 6., 7. i 9. sporne odluke Komisija je navela:

„6. Nakon objave mjera trgovinske politike Europske unije, [društvo Harley-Davidson] izvijestilo je putem obrasca 8-K [...] dostavljenog u lipnju 2018. [Komisiji za vrijednosne papire], o svojem planu premještanja proizvodnje određenih motocikala namijenjenih tržištu Europske unije iz Sjedinjenih Američkih Država u svoje međunarodne proizvodne pogone smještene u drugoj zemlji kako bi izbjeglo mjere trgovinske politike Europske unije.

7. Čak i ako izbjegavanje mjera trgovinske politike nije jedina svrha premještanja proizvodnje, uvjeti iz članka 33. prvog stavka [Delegirane uredbe 2015/2446] su na temelju dostupnih činjenica ispunjeni. Postupci prerade ili obrade koji se provode u posljednjoj zemlji proizvodnje stoga se ne smatraju gospodarski opravdanima. Stoga se utvrđivanje nepovlaštenog podrijetla motocikala treba temeljiti na trećem stavku navedenog članka.

[...]

9. Budući da se utvrđivanje nepovlaštenog podrijetla motocikala obuhvaćenih odlukama o OIP-u iz Priloga ne temelji na pravilu utvrđenom u članku 33. trećem stavku [Delegirane uredbe 2015/2446], Komisija smatra da to utvrđivanje nepovlaštenog podrijetla nije u skladu s člankom 60. stavkom 2. [Carinskog zakonika Unije] u vezi s člankom 33. Delegirane uredbe (EU) 2015/2446]."

29 Nakon donošenja sporne odluke belgijska su tijela dopisom od 16. travnja 2021. upućenom društvu Neovia Logistics Services International obavijestila žalitelje da će opozvati pet odluka o OIP-u donesenih u vezi s uvozom u Uniju motocikala koje je na Tajlandu proizvodilo društvo Harley-Davidson.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

30 Svojom žalbom društva Harley-Davidson Europe Ltd i Neovia Logistics Services International NV zahtijevaju poništenje sporne odluke.

31 U okviru te žalbe žalitelji su istaknuli šest tužbenih razloga za poništenje, koji se temelje na:

– prvi, na povredi obveze obrazlaganja i savjetodavnog postupka prije donošenja sporne odluke;

– drugi, na očitoj pogrešci u ocjeni;

– treći, na pogrešnom tumačenju i primjeni članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446;

– četvrti, na nezakonitosti članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446;

– peti, na povredi općih načela prava Unije i Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

– šesti, koji se temelji na zlouporabi ovlasti Komisije u političke svrhe.

32 Budući da je Opći sud pobijanom presudom odbio tih šest tužbenih razloga za poništenje, odbio je navedenu tužbu u cijelosti.

Zahtjevi stranaka u žalbenom postupku

33 Žalitelji od Suda zahtijevaju da:

– ukine pobijanu presudu;

– poništi spornu odluku i

– naloži Komisiji snošenje troškova žaliteljâ pred tim sudom i Općim sudom.

34 Komisija zahtijeva od Suda da:

– odbije žalbu i

– naloži žaliteljima snošenje troškova.

Žalba

35 U prilog žalbi žalitelji ističu tri žalbena razloga, od kojih se prvi temelji na pogrešnom tumačenju članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446, drugi, istaknut podredno, na prekoračenju ograničenja delegiranja iz članka 62. Carinskog zakonika Unije i treći na povredi prava na dobru upravu.

Prvi žalbeni razlog, koji se temelji na pogrešnom tumačenju članka 33. Delegirane uredbe br. 2015/2446

Argumentacija stranaka

36 Prvi žalbeni razlog, koji je podijeljen na tri dijela, odnosi se na tumačenje članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446 koje je primijenio Opći sud.

37 Prvim dijelom tog žalbenog razloga žalitelji tvrde da Opći sud nije poštovao cilj i kontekst te odredbe.

38 Cilj navedene odredbe sastoji se od preciziranja sadržaja članka 60. stavka 2. Carinskog zakonika Unije, kojim se određuje podrijetlo proizvoda prema činjeničnom kriteriju koji se sastoji od identificiranja posljednje zemlje ili područja u kojem je ostvarena značajna dodana vrijednost. Opći je sud taj objektivni kriterij pretvorio u subjektivni kriterij time što je Komisiji dopustio da provede diskrecijsku ocjenu subjektivnih elemenata.

39 Međutim, članak 25. Carinskog zakonika Zajednice, koji se temeljio na subjektivnom kriteriju, bio je ukinut zbog sustavnih problema i poteškoća u provedbi koje je predstavljao. Taj je kriterij, prema mišljenju žalitelja, bio čimbenik pravne nesigurnosti te je bio u suprotnosti s člankom 2. Sporazuma o pravilima o podrijetlu, kojim se zabranjuje da se ta pravila koriste kao instrumenti kojima se potiče postizanje trgovinskih ciljeva ili propisuju uvjeti koji nisu povezani s proizvodnjom ili obradom.

40 Članak 33. Delegirane uredbe 2015/2446, kako je protumačen u pobijanoj presudi, uvodi pretpostavku, koju je iznimno teško opovrgnuti, prema kojoj, u slučaju da se premještanje podudara s donošenjem mjere trgovinske politike, izbjegavanje te mjere predstavlja glavni razlog za to premještanje, neovisno o njezinim gospodarskim opravdanjima.

41 Osim toga, s obzirom na cilj, naveden u uvodnoj izjavi 21. Delegirane uredbe 2015/2446, koji se sastoji u sprečavanju „manipuliranja” podrijetlom uvezene robe s ciljem izbjegavanja primjene mjera trgovinske politike, članak 33. te delegirane uredbe jest klauzula o sprečavanju izbjegavanja mjera koja bi se, kao u poreznim stvarima ili u području antidampinških pristojbi, trebala usko tumačiti. Ta se odredba odnosi samo na premještanje koje očito nema nikakvog smisla u nedostatku predmetnih mjera trgovinske politike, kao što je to slučaj s člankom 13. Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske unije (SL 2016,, L 176, str. 21.).

42 Drugim dijelom prvog žalbenog razloga žalitelji ističu da je Opći sud članak 33. Delegirane uredbe 2015/2446 protumačio na način da svaka reakcija poduzeća na mjere trgovinske politike Unije gotovo neoborivo predstavlja povredu te odredbe.

43 Umjesto da utvrdi je li premještanje imalo razuman razlog koji nije povezan s izbjegavanjem mjera trgovinske politike Unije, Opći je sud u praksi dopustio Komisiji da ponovno definira zemlju podrijetla na način da ona odgovara ciljevima tih mjera. Njime je žaliteljima nametnuo teret obaranja pretpostavke o povredi članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446, iako bi gospodarski subjekt bio slobodan odrediti vlastitu trgovinsku politiku s obzirom na razmatranja komercijalne učinkovitosti, kao kada, primjerice, ostvaruje pravo strukturiranja svoje djelatnosti na način da ograniči svoj porezni dug, koje je priznato u točki 73. presude od 21. veljače 2006., Halifax i dr. (C-255/02, EU:C:2006:121).

44 Osim toga, Opći je sud pogrešno smatrao da članak 33. Delegirane uredbe 2015/2446 ne ograničava slobodu poduzetništva, iako tumačenje prihvaćeno u pobijanoj presudi neopravdano ograničava slobodu poduzetnika da odaberu svoje mjesto proizvodnje. Činjenica da, u skladu s obrazloženjem Općeg suda, treba smatrati da novi modeli motocikala, koji su izrađeni samo u Tajlandu, potječu iz Sjedinjenih Američkih Država predstavlja dodatno ograničenje te slobode.

45 Trećim dijelom prvog žalbenog razloga žalitelji tvrde da pobijana presuda sadržava pogrešku koja se tiče prava u pogledu standarda dokazivanja koji bi Komisija trebala dosegnuti kako bi gospodarski subjekt snosio teret dokazivanja da je premještanje njegove djelatnosti ekonomski opravdano. Opći sud počinio je pogrešku time što je smatrao da je vremensko podudaranje između donošenja mjere trgovinske politike i premještanja dovoljno za utvrđivanje pretpostavke prema kojoj ta mjera nije ekonomski opravdana. Svojim je rasuđivanjem pogrešno protumačio točku 29. presude od 13. prosinca 1989., Brother International (C-26/88, EU:C:1989:637).

46 Osim toga, Opći sud selektivno je tumačio pojam „dostupnih činjenica” u smislu članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446, oslanjajući se samo na obrazac 8-K kako bi se teret dokazivanja prebacio na žalitelje. Budući da je ta odredba obvezivala Opći sud da ispita sve dostupne činjenice, on je, time što nije uzeo u obzir dokaze koji su nastali nakon objave obrasca, iskrivio te elemente i počinio očitu pogrešku u ocjeni. S obzirom na postojeće dokaze, Sud bi trebao utvrditi da je Opći sud počinio pogrešku jer, iako je donošenje predmetne mjere trgovinske politike doista događaj koji je doveo do premještanja, njezin glavni ili prevladavajući cilj nije nužno bio izbjegavanje te mjere.

47 Komisija smatra da su argumenti izneseni u okviru trećeg dijela prvog žalbenog razloga, koji se odnose na iskrivljavanje dokaza, nedopušteni jer žalitelji nisu precizno objasnili pogreške u analizi Općeg suda. U svakom slučaju, taj je žalbeni razlog, prema Komisijinu mišljenju, neosnovan.

Ocjena Suda

48 Prvim dvama dijelovima prvog žalbenog razloga, koje valja razmotriti zajedno, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je pogrešno protumačio kriterij predviđen člankom 33. prvim stavkom Delegirane uredbe 2015/2446, na temelju kojeg se svaka obrada ili prerada obavljena u drugoj zemlji ili drugom području smatra gospodarski opravdanom „ako se na temelju dostupnih činjenica utvrdi da se tom radnjom namjeravala izbjeći primjena mjera iz članka 59. [Carinskog zakonika Unije]”, poput onih o kojima je riječ u ovom slučaju.

49 Kao prvo, u točki 58. pobijane presude Opći je sud protumačio izraz „da se tom radnjom namjeravala izbjeći” iz te odredbe, uzimajući u obzir da se pojam „[cilj]” u toj odredbi koristi u jednini, na način da, iako izbor premještanja proizvodnje ne može kao jedini cilj imati izbjegavanje mjere trgovinske politike, taj cilj ipak mora biti odlučujući. U točki 62. te presude Opći je sud zaključio da navedenu odredbu treba tumačiti na način da, ako se na temelju dostupnih činjenica pokaže da je glavni ili prevladavajući cilj premještanja izbjeći primjenu mjera trgovinske politike Unije, to premještanje u načelu ne može biti gospodarski opravdano.

50 Taj zaključak ne sadržava nikakvu pogrešku koja se tiče prava. Konkretno, suprotno onomu što tvrde žalitelji, članak 33. prvi stavak Delegirane uredbe 2015/2446 ne može se tumačiti na način da se odnosi samo na premještanje koje očito nema nikakvog smisla ako ne postoje predmetne mjere trgovinske politike.

51 Kao prvo, u dijelu u kojem se žalitelji po analogiji pozivaju na presudu od 21. veljače 2006., Halifax i dr. (C-255/02, EU:C:2006:121), u čijoj je točki 73. Sud u području poreza na dodanu vrijednost presudio da je gospodarski subjekt ovlašten strukturirati svoju djelatnost na način da ograniči svoj porezni dug, valja utvrditi da se, čak i pod pretpostavkom da se ta presuda može po analogiji primijeniti na situaciju o kojoj je riječ u ovom slučaju, argument žaliteljâ temelji na njezinu djelomičnom tumačenju.

52 Naime, u točki 62. pobijane presude Opći je sud članku 33. prvom stavku Delegirane uredbe 2015/2446 dao tumačenje analogno onomu koje je Sud primijenio u području poreza na dodanu vrijednost u točkama 75. i 86. presude od 21. veljače 2006., Halifax i dr. (C-255/02, EU:C:2006:121), odnosno da utvrđenje postojanja zlouporabe osobito zahtijeva da iz skupa objektivnih elemenata proizlazi da je osnovni cilj predmetnih radnji ostvarivanje porezne prednosti.

53 Kao drugo, tumačenje koje je Opći sud prihvatio u točki 62. pobijane presude, prema kojem je odlučujući kriterij za primjenu tog članka 33. glavni ili prevladavajući cilj radnje, nužno je kako bi se osigurao koristan učinak te odredbe. Naime, ona bi u velikoj mjeri bila lišena svoje učinkovitosti kad bi je se trebalo protumačiti na način da se ne primjenjuje samo zbog činjenice da se, osim glavnog ili prevladavajućeg cilja izbjegavanja primjene mjera trgovinske politike Unije, premještanjem ciljaju i drugi sekundarni ciljevi.

54 Kao treće, što se tiče argumenta žaliteljâ prema kojem tumačenje Općeg suda članka 33. prvog stavka Delegirane uredbe 2015/2446, kojim se u biti potvrđuje Komisijino tumačenje u spornoj odluci, ugrožava njihovu slobodu poduzetništva, valja utvrditi da oni kritiziraju točku 184. te presude, formuliranu u okviru odgovora Općeg suda na sličan argument koji je pred njim istaknut. Suprotno tomu, žalitelji se u svojoj žalbi ne pozivaju na točku 183. navedene presude u kojoj je Opći sud utvrdio da nisu pojasnili činjenice kojima bi se moglo dokazati da je spornom odlukom neproporcionalno ograničeno njihovo pravo vlasništva ili njihova sloboda poduzetništva.

55 Osim toga, što se tiče točke 184. pobijane presude, Opći je sud u njoj podredno tvrdio da eventualno ograničenje prava na vlasništvo ili slobode poduzetništva žaliteljâ, čak i pod pretpostavkom da je utvrđeno, nije posljedica sporne odluke, nego Provedbene uredbe 2018/886, kojom su uvedene dodatne carine.

56 Stoga je argumentacija tužitelja koja se odnosi na navodnu povredu njihove slobode poduzetništva bespredmetna.

57 Kao četvrto, suprotno onomu što tvrde tužitelji, iz uvodne izjave 21. Delegirane uredbe 2015/2446, u kojoj se navodi da treba spriječiti svako „manipuliranje” podrijetlom uvezene robe kako bi se izbjegla primjena mjera trgovinske politike, ne može se zaključiti da članak 33. prvi stavak te delegirane uredbe treba tumačiti na način da se odnosi samo na premještanje koje očito nema nikakvog smisla u nedostatku predmetnih mjera trgovinske politike, kao što je to slučaj s „izbjegavanjem” antidampinških pristojbi definiranih u članku 13. Uredbe 2016/1036.

58 Prije svega, iz potonje odredbe ne može se izvući nikakav zaključak za tumačenje članka 33. prvog stavka Delegirane uredbe 2015/2446 jer se odnosi na drugo pitanje i jer je sastavljena vrlo različito od teksta tog članka 33., koji ne sadržava ni izraz „izbjegavanje” ni detaljnu definiciju koja se člankom 13. Uredbe 2016/1036 daje tom izrazu.

59 Nadalje, valja istaknuti da izraz „[svako] manipuliranje” iz uvodne izjave 21. te delegirane uredbe može obuhvatiti širok raspon dobrovoljnih radnji koje dovode do promjene podrijetla uvezene robe. Iz samog teksta te uvodne izjave proizlazi da su, među tim radnjama, radnje koje treba spriječiti one koje se poduzimaju s ciljem izbjegavanja primjene mjera trgovinske politike. Međutim, spominjanje tog cilja, bez navođenja njegove isključive naravi, bilo bi suvišno i nema koristan učinak ako bi se pojam „manipulacija” tumačio na način da se kao takav već odnosi samo na radnje koje nemaju drugi cilj osim izbjegavanja primjene mjera trgovinske politike Unije, kao što su one koje proizlaze iz Provedbene uredbe 2018/886.

60 Naposljetku, budući da se izraz „manipulacija” ne nalazi u članku 33. prvom stavku Delegirane uredbe 2015/2446, on ni u kojem slučaju ne dopušta tumačenje te odredbe na način koji nije u skladu s njezinim tekstom i strukturom. Tumačenje koje predlažu žalitelji ne samo da nema nikakvu potporu u tekstu i strukturi navedene odredbe, nego bi također ugrozilo njezin koristan učinak, kao što je to istaknuto u točki 53. ove presude.

61 Iz prethodno navedenog proizlazi da Opći sud u točkama 58. i 62. pobijane presude nije počinio pogrešku time što je presudio da je odlučujući kriterij za primjenu članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446 glavni ili prevladavajući cilj predmetne radnje.

62 Kao drugo, na temelju tog tumačenja Opći je sud u točki 63. pobijane presude smatrao da je, ako se na temelju dostupnih činjenica pokaže da je glavni ili prevladavajući cilj premještanja bio izbjegavanje primjene mjera trgovinske politike Unije, na dotičnom gospodarskom subjektu da podnese dokaz da glavni ili prevladavajući cilj tog premještanja nije bio, u trenutku donošenja odluke koja se na njega odnosi, izbjeći primjenu takvih mjera. Prema mišljenju Općeg suda, takav se dokaz razlikuje od naknadnog traženja gospodarskog opravdanja ili gospodarske logike navedenog postupka premještanja.

63 Tim rasuđivanjem Opći sud ni na koji način nije dokazao neoborivu pretpostavku ili barem pretpostavku koju je iznimno teško opovrgnuti. Naprotiv, on je jednostavno izveo zaključke iz činjenice da se glavni ili prevladavajući cilj predmetne radnje mora moći utvrditi na temelju objektivnih elemenata, odnosno dostupnih činjenica.

64 Naime, iz jasnog teksta članka 33. prvog stavka Delegirane uredbe 2015/2446 proizlazi da se ta odredba primjenjuje samo ako se na temelju dostupnih činjenica može utvrditi da je cilj postupanja dotičnog poduzeća bilo izbjegavanje primjene mjere trgovinske politike o kojoj je riječ. Stoga su nadležna tijela na temelju te odredbe dužna smatrati tu radnju ekonomski opravdanom samo u slučaju da je to doista tako.

65 U takvom slučaju ili ne postoje činjenice na temelju kojih se može utvrditi da je drugi cilj glavni ili prevladavajući cilj navedene radnje, u kojem slučaju je primjena članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446, ili postoje takve činjenice, ali nadležna tijela njima ne raspolažu. U tom je kontekstu opravdano da ih društvo o kojem je riječ, koje je u najboljem ili jedinom položaju da raspolaže tim činjenicama, podnese nadležnim tijelima.

66 U tom pogledu, članak 33. Delegirane uredbe 2015/2446 ne definira nikakvo posebno obilježje koje „dostupne” činjenice moraju imati, osobito u vremenskom smislu. Stoga nije isključeno da činjenice postanu „dostupne” nakon odluke o izvršenju predmetne radnje, odnosno nakon provedbe te radnje. Međutim, glavni ili prevladavajući cilj navedene radnje može se ocijeniti

samo najkasnije u trenutku donošenja odluke, kao što to potvrđuje upotreba prošlosti u izrazu „da se tom radnjom namjeravala izbjeći primjena”. Uostalom, nemoguće je da su na tu odluku utjecala razmatranja koja su donesena nakon te odluke.

67 Kao treće, suprotno argumentaciji žalitelja, iz obrazloženja Općeg suda ne proizlazi da je Komisiji dopušteno provesti subjektivnu ocjenu ciljeva radnje ili pretpostaviti važnost tih ciljeva.

68 Točno je da se člankom 33. prvim stavkom Delegirane uredbe 2015/2446 zahtijeva utvrđivanje subjektivnog elementa, odnosno namjere izbjegavanja primjene mjere trgovinske politike. Međutim, cilj je te odredbe objektivno utvrditi glavni ili prevladavajući cilj radnje koja se ispituje, oslanjajući se na dostupne činjenice. Stoga, kao što je to navedeno u točki 75. pobijane presude, utvrđenje odlučujućeg karaktera namjere izbjegavanja primjene mjere trgovinske politike mora se temeljiti na objektivnim dokazima.

69 U tom pogledu, članak 33. prvi stavak Delegirane uredbe 2015/2446 bitno se razlikuje u odnosu na članak 25. Carinskog zakonika Zajednice, u kojem se, pozivajući se na predmetnu radnju, upotrebljava izraz „da je […] jedini cilj bio izbjeći primjenu propisa” i koji je predviđao mogućnost primjene pretpostavke kako bi se utvrdio takav cilj. Prema tome, ne postoji nikakva neusklađenost između pobijane presude i namjere zakonodavca da ukloni potonju odredbu.

70 Iz prethodnih utvrđenja proizlazi da se neusklađenost, na koju se pozivaju žalitelji, članka 25. Carinskog zakonika Zajednice s člankom 2. Sporazuma o pravilima o podrijetlu ne može smatrati relevantnom za ocjenu tumačenja iz članka 33. prvog stavka Delegirane uredbe 2015/2446 u pobijanoj presudi. Naime, taj argument žaliteljâ temelji se na pretpostavci da je Opći sud objektivni kriterij sadržan u tom članku 33. stavku 1. pretvorio u subjektivni kriterij. Tako, kako je utvrđeno u točkama 67. do 68. ove presude, ta pretpostavka je pogrešna.

71 S obzirom na prethodno navedeno, valja odbiti prva dva dijela prvog žalbenog razloga.

72 Treći dio prvog žalbenog razloga odnosi se na sustav dokazivanja utvrđen u točkama 70. i 71. pobijane presude. U točki 70. Opći sud utvrdio je vremensku podudarnost između stupanja na snagu Provedbene uredbe 2018/886, kojom su uvedene dodatne carine, i najave predmetne radnje premještanja. Pozivajući se na točku 29. presude od 13. prosinca 1989., Brother International (C-26/88, EU:C:1989:637), Opći je sud smatrao da takvo vremensko podudaranje može opravdati pretpostavku prema kojoj je cilj premještanja izbjeći primjenu mjera trgovinske politike.

73 U prvoj rečenici točke 71. pobijane presude Opći je sud naveo da iz te točke 29. proizlazi da je, u slučaju takvog vremenskog podudaranja, na dotičnom gospodarskom subjektu da podnese dokaz o razumnom razlogu, različitom od onoga da izbjegne posljedice koje proizlaze iz predmetnih odredaba, za provedbu proizvodnih postupaka u zemlji u kojoj je proizvodnja premještena.

74 U tom pogledu valja primijetiti da točke 70. i 71. pobijane presude ne povređuju smisao točke 29. presude od 13. prosinca 1989., Brother International (C-26/88, EU:C:1989:637), na koju se žalitelji pozivaju pred Općim sudom. U toj točki 29. Sud je presudio da je, u slučaju vremenske podudarnosti između stupanja na snagu relevantnih propisa i prijenosa sastavljanja sastavnih dijelova proizvoda, na dotičnom gospodarskom subjektu da podnese dokaz o razumnom razlogu tog prijenosa kako bi opovrgnuo pretpostavku da je navedeni prijenos izvršen kako bi se izbjegle posljedice koje proizlaze iz tog propisa.

75 Točno je da ta točka 29. sadržava tumačenje članka 6. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 802/68 od 27. lipnja 1968. o zajedničkoj definiciji pojma podrijetla robe (SL 1968., L 148, str. 1.). Ta odredba u biti odgovara članku 25. Carinskog zakonika Zajednice, koji, kao što je to navedeno u točki 69. ove presude, ima temeljne razlike u odnosu na članak 33. prvi stavak Delegirane uredbe 2015/2446 jer izričito predviđa mogućnost primjene pretpostavke.

76 Međutim, obrazloženje Općeg suda nije zahvaćeno pogreškom jer članak 33. prvi stavak Delegirane uredbe 2015/2446 zahtijeva da se na temelju dostupnih činjenica utvrdi cilj radnje, koji treba tumačiti kao glavni ili prevladavajući cilj, kao što je to Opći sud pravilno presudio u točkama 58. i 62. pobijane presude.

77 Opći se sud u točki 70. svoje presude oslonio na dostupne činjenične elemente, imajući u vidu cilj premještanja proizvodnje njegove proizvodnje koji je navelo društvo Harley-Davidson u obrascu 8-K, kao i vremensko podudaranje između stupanja na snagu Provedbene uredbe 2018/886 i najave te radnje premještanja.

78 Tako je u točki 70. pobijane presude Opći sud, među ostalim, utvrdio da društvo Harley-Davidson, time što je u obrascu 8-K samo navelo da premještanjem svoje proizvodnje želi „izbjeći carinsko opterećenje” koje proizlazi iz stupanja na snagu dodatnih carina, ima za glavni ili prevladavajući cilj izbjeći primjenu tih mjera trgovinske politike. Opći je sud u tom pogledu istaknuo da iz predmeta i sadržaja obrasca 8-K jasno proizlazi da je 25. lipnja 2018. objavljen kao neposredan odgovor na objavu Provedbene uredbe 2018/886, samo pet dana nakon navedene objave i tri dana nakon stupanja na snagu te provedbene uredbe.

79 Na temelju tih elemenata Opći sud mogao je, a da ne povrijedi članak 33. prvi stavak Delegirane uredbe 2015/2446, smatrati da je na prvi pogled utvrđeno da je cilj predmetnog premještanja bio izbjegavanje primjene mjera trgovinske politike. Stoga je na dotičnom gospodarskom subjektu da podnese dokaz o različitom razumnom razlogu koji bi pokazao da glavni ili prevladavajući cilj radnje nije bio povezan s tim ciljem.

80 Što se tiče navodnog iskrivljavanja dokaza od strane Općeg suda, valja utvrditi da žalitelji u stvarnosti zahtijevaju novu ocjenu dokaza, a da pritom ne navode dovoljno precizno iskrivljavanje koje se stavlja na teret Općem sudu niti dokazuju pogreške u analizi koje su prema njihovoj ocjeni dovele do toga da je počinio to iskrivljavanje. Takvo je osporavanje stoga nedopušteno u stadiju žalbe (vidjeti u tom smislu presudu od 8. lipnja 2023., Severstal i NLMK/Komisija, C-747/21 P i C-748/21 P, EU:C:2023:459, t. 52.).

81 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da valja odbiti i treći dio prvog žalbenog razloga i, prema tome, odbiti taj žalbeni razlog u cijelosti.

Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na prekoračenju ograničenja delegiranja iz članka 62. Carinskog zakonika Unije

Argumentacija stranaka

82 Drugim žalbenim razlogom, istaknutim podredno, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava koja je sadržana u točkama 86. do 90. pobijane presude. Člankom 33. Delegirane uredbe 2015/2446, kako je protumačen u pobijanoj presudi, povređuje se članak 290. UFEU-a izmjenom određenih bitnih elemenata članka 60. stavka 2. Carinskog zakonika Unije.

83 Tim se tumačenjem objektivni kriterij predviđen u tom članku 60. stavku 2., koji se temelji na gospodarskoj opravdanosti radnje, zamjenjuje subjektivnim kriterijem koji se temelji na namjeri gospodarskog subjekta. Navedeno tumačenje značilo bi priznati da je Komisija donijela politički izbor koji je u suprotnosti s političkim izborom zakonodavca koji se, ukidanjem članka 25. Carinskog zakonika Zajednice, sastojao od odricanja od tog subjektivnog kriterija. Isto bi tumačenje ugrozilo hijerarhiju pravnih pravila i pravnu sigurnost stvaranjem različitog prava u delegiranom aktu u odnosu na zakonodavni akt.

84 Komisija osporava tu argumentaciju.

Ocjena Suda

85 Drugi žalbeni razlog odnosi se na utvrđenje nezakonitosti članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446, kako ga tumači Opći sud.

86 Budući da se odredbe prava Unije ne mogu smatrati nevaljanima ako ih je moguće tumačiti na način koji osigurava njihovu usklađenost s višim pravnim pravilima (vidjeti u tom smislu presudu od 16. studenoga 2023., Ligue des droits humains (Provjera obrade podataka koju provodi nadzorno tijelo), C-333/22, EU:C:2023:874, t. 57.), taj žalbeni razlog može se shvatiti samo na način da se njime u biti osporava tumačenje članka 33. prvog stavka Delegirane uredbe 2015/2446 Općeg suda.

87 Međutim, argumentacija žalitelja polazi od pretpostavke da je Opći sud članak 33. prvi stavak Delegirane uredbe 2015/2446 protumačio na način da sadržava subjektivni kriterij. Međutim, kao što je to navedeno u točkama 67. i 68. ove presude, ta je pretpostavka pogrešna.

88 Posljedično, drugi žalbeni razlog valja odbiti.

Treći žalbeni razlog, koji se temelji na povredi prava na dobru upravu

Argumentacija stranaka

89 Treći žalbeni razlog podijeljen je na dva dijela.

90 Prvim dijelom žalitelji tvrde da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je u točkama 166. do 169. pobijane presude presudio da Komisijina povreda prava na saslušanje ne opravdava poništenje sporne odluke. Iz točke 46. presude od 21. rujna 2017., Feralpi/Komisija (C-85/15 P, EU:C:2017:709) i točke 56. presude od 16. siječnja 2019., Komisija/United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23) proizlazi da je to pravo bitan postupovni zahtjev. Odlučujuće je to je li predmetni poduzetnik mogao imati priliku, čak i malu, bolje osigurati svoju obranu.

91 Taj je kriterij u ovom slučaju ispunjen jer su žalitelji mogli iznijeti brojne činjenične dokaze podnesene Općem sudu o tome da je premještanje bilo gospodarski opravdano. Trebalo bi uzeti u obzir i prebacivanje tereta dokazivanja zbog pretpostavke utvrđene u primjeni članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446.

92 Iako bi ispravna primjena članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446 u ovom slučaju ovisila isključivo o pravnim pitanjima, što žalitelji osporavaju s obzirom na točke 64. i 72. pobijane presude, pravo na iznošenje pravnih argumenata dio je prava na saslušanje, osobito s obzirom na različita stajališta između Komisije i belgijskih tijela i odbijanje te institucije da dostavi formalno mišljenje o tumačenju članka 33. Delegirane uredbe 2015/2446.

93 Drugim dijelom trećeg žalbenog razloga žalitelji tvrde da je Opći sud pogrešno protumačio načela legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti kao i pravo na dobru upravu.

94 Kao prvo, Opći je sud u točkama 145. do 147. pobijane presude zanemario točke 10. do 12. presude od 3. ožujka 1982., Alpha Steel/Komisija (14/81, EU:C:1982:76) i točke 35. do 38. presude od 17. travnja 1997., de Compte/Parlament (C-90/95 P, EU:C:1997:198), iz koje proizlazi da neusklađenost pravnog akta s pravom Unije nije apsolutna prepreka primjeni načela legitimnih očekivanja. U tom pogledu, odlučujuće je pitanje daje li taj akt prednost pojedincu.

95 U ovom slučaju odluke o OIP-u stvorile su legitimna očekivanja na temelju kojih su donesene veće poslovne odluke s dugoročnim učincima. Stoga je sporna odluka trebala biti donesena u razumnom roku. Budući da odluke o OIP-u vrijede tri godine na temelju članka 33. stavka 3. Carinskog zakonika Unije, njihov opoziv otprilike dvije godine nakon njihova donošenja očito bi povrijedio načelo pravne sigurnosti i tužiteljima prouzročio štetu. Osim toga, članak 33. Delegirane uredbe 2015/2446 ne može se kvalificirati kao „precizan”, što je u suprotnosti s novinom Komisijina opoziva odluke o OIP-u.

96 Kao drugo, analiza koja se odnosi na trajanje postupka koji je provela Komisija, sadržana u točkama 175. i 176. pobijane presude, pravno nije osnovana. U tom je pogledu Opći sud trebao uzeti u obzir važnost predmeta za dotičnu osobu. Relevantno razdoblje je razdoblje između, s jedne strane, 31. siječnja 2019., datuma prvih razgovora Komisije s belgijskim tijelima ili, podredno, 24. lipnja 2019., datuma kada su belgijska tijela donijela prve dvije odluke o OIP-u, i, s druge strane, 7. travnja 2021., datuma objave sporne odluke. Trajanje postupka donošenja sporne odluke od 21 ili 26 mjeseci nije opravdano s obzirom na navodnu očitu nezakonitost odluka o OIP-u. U svakom slučaju, takvo bi trajanje znatno prekoračilo ono što je prihvatljivo.

97 Povreda prava na dobru upravu i općeg načela prava Unije koja zahtijeva postupanje u razumnom roku zahtijevala bi, bez obzira na to je li to kašnjenje dovelo do povrede prava obrane, ukidanje kako pobijane presude tako i sporne odluke, s obzirom na to da je Komisiji spriječena djelovati sa zakašnjenjem.

98 Komisija osporava tu argumentaciju.

Ocjena Suda

99 Prvi dio trećeg žalbenog razloga odnosi se na točke 166. do 169. pobijane presude u kojima je Opći sud, iako je priznao da je Komisija povrijedila svoju obvezu saslušanja žalitelja prije donošenja sporne odluke, presudio da ta nepravilnost nije dovoljna da dovede do poništenja te odluke. Time je Opći sud, prema mišljenju žalitelja, primijenio kriterije različite od onih koji proizlaze iz sudske prakse Suda.

100 U tom pogledu, u točki 162. pobijane presude, Opći je sud uputio na sudsku praksu Suda iz koje proizlazi da, kako bi povreda prava na saslušanje mogla dovesti do poništenja predmetnog akta, mora postojati mogućnost da je upravni postupak mogao imati drukčiji ishod (presuda od 5. svibnja 2022., Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals/Komisija, C-718/20 P, EU:C:2022:362, t. 49.). Na taj se kriterij u biti podsjeća i u točki 167. pobijane presude.

101 Pozivajući se po analogiji na točku 98. presude od 29. lipnja 2006., SGL Carbon/Komisija (C-308/04 P, EU:C:2006:433), Opći je sud u točki 162. pobijane presude također smatrao da je na žalitelju da podnese konkretne dokaze ili barem argumente ili indicije koji su dovoljno pouzdani i precizni da je Komisijina odluka mogla biti drukčija, čime se omogućuje da se konkretno utvrdi povreda prava obrane.

102 Time je Opći sud pravilno utvrdio relevantnu sudsku praksu Suda u pogledu prava svake osobe na saslušanje prije poduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno utjecati, kako to proizlazi iz članka 41. stavka 2. točke (a) Povelje o temeljnim pravima.

103 Naime, s jedne strane, u točki 46. presude od 21. rujna 2017., Feralpi/Komisija (C-85/15 P, EU:C:2017:709), na koju se pozivaju žalitelji, upućuje se na pravo na saslušanje kako je ono predviđeno u posebnom okviru Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [101. i 102. UFEU-a] (SL 2004., L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.).

104 S druge strane, kako bi ishodilo poništenje pobijanog akta na temelju članka 263. UFEU-a, osoba koja se poziva na povredu svojih prava obrane mora dokazati da postoji mogućnost da je upravni postupak koji je doveo do donošenja tog akta mogao imati drukčiji ishod (vidjeti u tom smislu presudu od 26. rujna 2018., Infineon Technologies/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, t. 79. i navedenu sudsku praksu). U tom pogledu, iako se od osobe koja se poziva na takvu nepravilnost ne može zahtijevati da dokaže da bi bez nje predmetni akt imao povoljniji sadržaj za njezine interese, ona ipak mora konkretno dokazati da takva mogućnost nije u potpunosti isključena (presuda od 28. rujna 2023., Changmao Biochemical Engineering/Komisija, C-123/21 P, EU:C:2023:708, t. 170. i navedena sudska praksa).

105 Primjenom tog kriterija Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je, nakon što je u točki 166. pobijane presude utvrdio povredu prava žalitelja na saslušanje, u točkama 167. do 170. smatrao da činjenični dokazi o tome da je premještanje bilo „gospodarski opravdano” zbog očekivanog povećanja gospodarske učinkovitosti nisu mogli stvoriti mogućnost da bi upravni postupak mogao imati drukčiji ishod.

106 Naime, u tom je pogledu dovoljno istaknuti da je u točki 170. te presude, na koju se ova žalba izravno ne odnosi i u kojoj se upućuje na točke 65. i 66. navedene presude, Opći sud presudio da mu žalitelji nisu podnijeli konkretne elemente kojima bi se moglo dokazati da je predmetno premještanje bilo opravdano ponajprije razlozima koji nisu povezani s uvođenjem dodatnih carina predviđenih Provedbenom uredbom 2018/886.

107 U tim okolnostima prvi dio trećeg žalbenog razloga treba odbiti.

108 Drugi dio trećeg tužbenog razloga temelji se na povredi načela legitimnih očekivanja i povredi prava tužiteljâ na dobru upravu koja proizlazi iz trajanja postupka koji je provela Komisija.

109 Kao prvo, u točki 144. pobijane presude Opći je sud utvrdio, a da to u okviru ove žalbe nije osporeno, da odluka o OIP-u, donesena na temelju članka 33. Carinskog zakonika Unije, nema za cilj i ne može imati za učinak konačno jamstvo gospodarskom subjektu da se podrijetlo robe na koju se ta odluka odnosi neće naknadno izmijeniti, s obzirom na to da, na temelju članka 34. stavka 11. tog zakonika, Komisija može donijeti odluke kojima se od država članica zahtijeva opoziv odluka o OIP-u kako bi se osiguralo pravilno razvrstavanje ili određivanje ujednačenog podrijetla robe.

110 Time je Opći sud pravilno protumačio članak 33. i članak 34. stavak 11. Carinskog zakonika Unije, što žalitelji nisu ni osporavali u okviru ove žalbe. To tumačenje dovoljan je temelj za odbacivanje argumentacije u prvom stupnju koja se temelji na povredi načela poštovanja legitimnih očekivanja. Stoga, kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točki 105. svojeg mišljenja, razlozi zbog kojih je Opći sud u točkama 145. do 147. pobijane presude odbio tu argumentaciju suvišni su u odnosu na one navedene u točki 144. te presude. Kritike žaliteljâ koje se odnose na točke 145. do 147. navedene presude dakle treba odbiti kao bespredmetne.

111 Kao drugo, u točki 164. pobijane presude Opći je sud podsjetio, oslanjajući se na sudsku praksu Suda, na to da se razumnost roka postupka mora ocijeniti s obzirom na okolnosti svojstvene svakom predmetu. Točno je da je značaj spora za zainteresiranu osobu dio tih okolnosti, ali je riječ samo o jednoj od okolnosti među ostalima (vidjeti u tom smislu presudu od 12. svibnja 2022., Klein/Komisija, C-430/20 P, EU:C:2022:377, t. 72. i navedenu sudsku praksu), što je na Općem sudu da ocijeni kao činjenični element.

112 Usto, razumnost trajanja postupka ne može se utvrditi upućivanjem na točno određenu gornju granicu, utvrđenu na apstraktan način (presuda od 12. svibnja 2022., Klein/Komisija, C-430/20 P, EU:C:2022:377, t. 86.). Isto vrijedi i za određivanje polazne točke za izračun tog trajanja, u nedostatku točnih naznaka u primjenjivim odredbama, kao u ovom slučaju.

113 U tom kontekstu, argumenti žalitelja mogu se prihvatiti samo ako se utvrdi da je Opći sud iskrivio činjenice. Međutim, žalitelji se ne pozivaju na takvo iskrivljavanje, nego u biti samo zahtijevaju novu ocjenu činjenica, što nije u nadležnosti Suda u okviru žalbe (vidjeti u tom smislu presudu od 12. rujna 2024., Anglo Austrian AAB/ESB i Far-East C-579/22 P, EU:C:2024:731, t. 147. i navedenu sudsku praksu).

114 U tim okolnostima, drugi dio trećeg tužbenog razloga također treba odbiti. Prema tome, taj tužbeni razlog treba odbiti u cijelosti.

115 S obzirom na sva prethodna razmatranja, i s obzirom na to da nije prihvaćen ni jedan žalbeni razlog, žalbu valja odbiti.

Troškovi

116 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika Suda, kada žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima.

117 U skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

118 Budući da žalitelji nisu uspjeli u postupku, treba im naložiti snošenje troškova u skladu s Komisijinim zahtjevom.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalba se odbija.**

2. **Društvima Harley-Davidson Europe Ltd i Neovia Logistics Services nalaže se snošenje, osim vlastitih, troškova nastalih Europskoj komisiji.**

Potpisi